

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада Хмельницького
національного університету
протокол від 27.10 2022 № 3

Голова Вченої ради

Микола СКИБА

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
Наукової бібліотеки
Хмельницького національного університету
на 2022 – 2026 роки**

Хмельницький 2022

ПЕРЕДМОВА

Динамічний розвиток системи освіти України висуває підвищені вимоги до якості підготовки фахівців та ефективності науково-дослідної діяльності у закладах вищої освіти України, що потребує суттєвого реформування бібліотечно-інформаційного забезпечення.

Сьогодні бібліотека має зберігати важливу просвітницьку місію, проте умови розвитку сучасного світу потребують переосмислення функцій бібліотеки. Сучасні бібліотеки мають об'єднувати знання, сучасні технології, естетичний дизайн та комунікації між користувачами.

У цьому контексті Наукова бібліотека Хмельницького національного університету має стати комфортним високотехнологічним простором з функціями коворкінгу, орієнтованим на користувача та його потреби, та у своїй діяльності має орієнтуватися, з одного боку на довготривалі цілі університету, з іншого повинна максимально ефективно забезпечувати своїм користувачам доступ до власних та світових інформаційних ресурсів на основі сучасних інформаційних технологій.

Стратегія розвитку Наукової бібліотеки ХНУ на 2022-2026 рр. полягає у визначенні ключових проблем її діяльності та встановленні перспективних напрямів удосконалення бібліотечно-інформаційного обслуговування, що спрямовані на реалізацію сервісних, технологічних інформаційно-культурних та соціальних інновацій, а також адаптації досвіду провадження бібліотечної діяльності у світових закладах вищої освіти.

Вступ

Наукова бібліотека є структурним підрозділом Хмельницького національного університету (далі – Університет) та відповідно до Положення про наукову бібліотеку ХНУ знаходиться у підпорядкуванні ректора (проректора)

Наукова бібліотека (далі – Бібліотека) Університету є базовим елементом його освітньої, наукової, інформаційної та культурно-просвітницької діяльності.

Стратегія розвитку Бібліотеки (далі – Стратегія) розроблена в контексті загальної стратегії розвитку Університету «Стратегія розвитку Хмельницького національного університету на 2021-2025 рр.» і стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку», Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (1995 р.) та з урахуванням Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту» і Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

У найближчі роки перед Бібліотекою Університету постане низка проблем, спричинених зменшенням фінансування та збільшенням витрат, зміною складу та поведінки користувачів, що шукають інформацію, розвитком інформаційних технологій та змінами у сфері наукових публікацій.

Оскільки Університет рухається у світ складних викликів і глобальної відповідальності, Бібліотека повинна бути лідером і учасником усіх змін, необхідних для виконання загальної стратегії розвитку Університету.

Стратегія розвитку Бібліотеки окреслює програму, спрямовану на зміну доступу до традиційних послуг і контенту таким чином, щоб відповідати потребам сьогодення, визначає місію, керівні принципи, критерії ефективності діяльності Бібліотеки та пріоритетні напрями реформування бібліотечно-інформаційного забезпечення.

Пріоритетними у реформуванні Бібліотеки визначені такі напрями:

1. Розширення спектру надання послуг.
2. Оптимізація форм організації бібліотечно-інформаційного забезпечення.
3. Моніторинг наукометричних показників діяльності Університету.
4. Впровадження нових інноваційних форм роботи з користувачами.
5. Створення комфортного високотехнологічного простору з функціями коворкінгу.
6. Створення віртуального комунікаційного середовища для висловлення креативних думок і пропозицій.
7. Підготовка грантових проектів для залучення додаткового фінансування діяльності Бібліотеки.

1. Загальна інформація про Бібліотеку

До складу Бібліотеки Університету входять:

- відділ обслуговування (абонементи та читальні зали);
- відділ комплектування та наукової обробки документів;
- відділ збереження фондів;
- інформаційно-бібліографічний відділ;
- науково-методичний відділ;
- відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення.

2. Аналіз матеріально-технічної та ресурсної бази Бібліотеки (станом на 31.12.2021 рік)

Таблиця 2.1. Огляд матеріально-технічної бази Бібліотеки

№ з/п	Показник	Значення
1.	ПРИМІЩЕННЯ БІБЛІОТЕКИ	
1.1	Загальна площа приміщень Бібліотеки, м ² з них:	3810
	– площа для обслуговування користувачів	1283
	– площа для зберігання бібліотечних фондів	2328
2.	ОФІСНА ТЕХНІКА	
2.1	Кількість персональних комп'ютерів (ПК), з них: – ПК для працівників – ПК для користувачів	44 40 (2004-2012 рр.) 4 (2004, 2005, 2010, 2012 рр.)
2.2	Сервери	2 (2008, 2011 рр.)
2.3	Ноутбуки / нетбук	2 (2019, 2020 рр.) / 1 (2012 р.)
2.4	Периферійні пристрої, з них: – принтери – сканери – багатофункціональні пристрої – копір (ксерокс)	20 10 (2003, 2004 рр.) 6 (2001 – 2009 рр.) 2 (2012, 2019 рр.) 2 (1999 р.), з них 1 –робочий

Таблиця 2.2. Огляд ресурсної бази Бібліотеки

№ з/п	Показник	Значення
1.	ФОНД БІБЛІОТЕКИ	
1.1.	Загальна кількість книг, брошур, періодичних видань тощо, з них: – виданих після 2018 р – виданих англійською мовою – наукових видань	571111 7688 6573 166673
1.2.	Кількість примірників у репозитарії	11690
2.	ФОНД БІБЛІОТЕКИ ЗА КАТЕГОРІЯМИ	
2.1	Загальна кількість паперових видань, з них: – періодичні видання – рідкісні і цінні видання	549145 34983 463
2.2	Загальна кількість електронних ресурсів, з них: – власних електронних ресурсів – ресурсів в проплачених базах даних	21966 21966 –
3.	Оновлюваність фонду за останні 5 років	0,5 %

Таблиця 2.3. Огляд людських ресурсів

№ з/п	Показник	Значення
1.	Кількість відвідувачів Бібліотеки, з них: – кількість здобувачів вищої освіти – кількість науково-педагогічних та наукових працівників	3846 3403 246
2.	Кількість користувачів електронними ресурсами	80540
3.	Середня кількість відвідувань здобувачів освіти на рік (очно/віддал.)	32005 / 2257359
4.	Загальна кількість працівників Бібліотеки, з них: – адміністрація (керівництво)	25 2

3. Аналіз діяльності та розвитку Бібліотеки

Таблиця 3.1 – Ситуаційний аналіз

Сильні сторони 1. Широкий спектр спеціальностей 2. Достатня площа 3. Підтримка агенцій розвитку 4. Зв'язки Університету з бізнесом 5. Високий рівень бібліотечного обслуговування 6. Наявність налагоджених зв'язків з бібліотеками міста та ЗВО України 7. Функціонування електронної бібліотеки та інституційного репозитарію 8. Наявність облаштованих укриттів 9. Досвід роботи з міжнародними наукометричними/повнотекстовими базами наукових текстів 10. Розвинутий сайт Бібліотеки 11. Налагоджена СММ робота	Слабкі сторони 1. Зменшення кількості традиційних відвідувачів. 2. Бюджетні обмеження 3. Недостатній досвід в написанні заявок на виконання грантових проектів 4. Необхідність консультацій в області авторського права 5. Високе значення середнього віку працівників 6. Високий рівень психологічної інерції 7. Низький рівень володіння іноземною мовою 8. Енергетичні проблеми бібліотечного корпусу 9. Застаріле технічне обладнання (комп. техніка, копії тощо) 10. Необхідність оновлення комп'ютерного парку та бібліотечного програмного забезпечення задля уникнення складнощів у використанні електронних ресурсів у мережі бібліотеки 11. Низька заробітна плата
Можливості 1. Значна кількість грантових програм розрахованих саме для України 2. Надання комерційних послуг 3. Автограф-сесії 4. Співпраця з профільними ЗВО, які готують фахівців бібліотечної справи/внутрішня мобільність 5. Залучення ВПО	Загрози 1. Неможливість спрогнозувати геополітичну ситуацію та її вплив на діяльність Бібліотеки 2. Скорочення державного/університетського фінансування 3. Скорочення штатів 4. Неможливість гарантувати виграш грантових коштів 5. Відсутність готових кадрів молодшого віку 6. Відтік кадрів закордон

4. Стратегія розвитку Бібліотеки

4.1. Розширення спектру надання послуг

Розвиток ринку інформаційних послуг та наявність активного конкурентного середовища роблять актуальною проблему формування асортименту пропонованих користувачам бібліотечно-інформаційних послуг та продуктів.

Пропонується такий перелік послуг Бібліотеки:

4.1.1. Бібліотечно-інформаційні послуги (відповідають основному профілю діяльності Бібліотеки)

В бібліотеці створено розвинуту АБІС (автоматизовану бібліотечно-інформаційну систему), яка базується на локальній мережі, автоматизації основних бібліотечних процесів, повнотекстових і бібліографічних БД, розвинутому сайті, доступі до віддалених наукових та наукометричних ресурсів, що є основою якісного обслуговування традиційного та віртуального користувача. Але на сьогодні цього замало і тому все більшої актуалізації набуває питання вдосконалення цифрових інформаційних сервісів та якості послуг, що надаються.

Сучасні бібліотеки, інтегруючись у мережеве середовище, використовуючи інструментарій для надання сучасних послуг, мають еволюціонувати в потужні електронні інформаційні центри. Тому Бібліотека Університету повинна активно використовувати можливості мережових технологій з метою вдосконалення форм інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів, надання доступу до своїх фондів і різноманітних інтернет-ресурсів.

У свою чергу доступ до усіх власних електронних фондів має надаватися для усіх працівників і здобувачів Університету безкоштовно, а доступ до ресурсів Електронної бібліотеки, створених власними силами, має надаватися безкоштовно тільки у межах інформаційно-комп'ютерної бібліотечної мережі, тобто із комп'ютерів Бібліотеки.

4.1.3. Інформаційно-консалтингові послуги

Сьогодні кількість запитів фактографічного характеру над ринком інформаційних послуг переважає у загальному обсязі вимог користувачів і потребує розширення їх змісту. У зв'язку з цим слід розглянути можливість внесення інноваційних змін у звичайні форми обслуговування користувачів які передбачають надання інформаційно-консалтингових послуг.

Для успішної інформаційно-консалтингової діяльності Бібліотеки необхідно розробити гнучку номенклатуру послуг, а для цього необхідно передбачати потенційні запити споживачів та диференціювати групи користувачів. Все це вимагає застосування маркетингового інструментарію. Тому у перспективі має бути передбачена спільна діяльність Бібліотеки і кафедри маркетингу і торговельного підприємництва Університету.

4.1.4. Послуги щодо оцифрування паперових інформаційних ресурсів із подальшим їх редагуванням

Критеріями відбору паперових носіїв інформації для створення електронних копій із фондів Бібліотеки Університету є:

- дотримання вимог Цивільного кодексу України;

- орієнтація на пріоритетні напрямки відбору матеріалів. Принципове значення для відбору документів на оцифрування має їх цінність;
- угода між Бібліотекою і користувачем щодо створення електронної копії паперових джерел інформації (на платній основі).

4.1.5. Послуги з організації культурно-просвітницьких та дозвіллевих заходів

Через те, що сьогодні бібліотека не є єдиним джерелом задоволення інформаційних потреб, культурно-дозвіллева діяльність Бібліотеки має бути одним з основних напрямків її роботи.

За тривалий період існування Бібліотеки накопичився значний досвід з проведення масових заходів. Проте питання якості бібліотечних заходів, специфіки їхньої технології, необхідності підготовки бібліотечного фахівця, який має вміння та навички щодо організації згаданих вище заходів у Бібліотеці, продовжують залишатися відкритими.

В перспективі необхідно поступово вдосконалювати підходи щодо організації заходів в Бібліотеці Університету. Пропонуються такі тенденції розвитку культурно-дозвіллевого обслуговування користувачів у Бібліотеці Університету:

- театралізація форм масового обслуговування;
- видовищність форм масового обслуговування;
- організація і проведення різноманітних заходів з використанням технічних засобів – таких як: телемости, віртуальні конференції, круглі столи, літературні вітальні з електронними презентаціями, бібліотечні мережеві проекти. Все це сприятиме формуванню образу бібліотеки як сучасного культурного та інформаційного центру.

Від того, як буде організована у Бібліотеці культурно-дозвіллева діяльність, багато в чому залежить імідж Університету. Надзвичайно важливою є роль особистості бібліотекара, який безпосередньо в цю діяльність залучений. Цей чинник за рівних інших умов може визначати успіх чи неуспіх заходу. Велике значення має висока ерудиція бібліотекара, його вміння запрошувати на захід цікавих людей, встановлювати контакти з організаціями. Сучасний бібліотекар повинен мати креативне мислення, творчі здібності, вміти переконливо говорити, ясно, чітко висловлювати свої думки, володіти певними артистичними здібностями, вміти встановити контакт з аудиторією.

4.2. Оптимізація форм організації бібліотечно-інформаційного забезпечення

4.2.1. Удосконалення системи постійного оновлення бібліотечного фонду, зокрема й електронних ресурсів. Ця система має забезпечувати безперервне оцифрування паперових видань з метою зменшення обсягу паперових примірників, постійний аналіз потреби в певних електронних ресурсах та оновлення існуючих підписних електронних видань.

4.2.2. Збільшення обсягу електронних ресурсів

Важливою складовою сучасного бібліотечного фонду є повнотекстові електронні ресурси. Саме забезпечення користувачів повнотекстовими ресурсами в режимі віддаленого доступу перетворює Бібліотеку Університету на бібліотечно-інформаційний центр.

На сьогодні в Бібліотеці створені та поповнюються такі електронні колекції: навчально-методичні матеріали (навчально-методичні комплекси дисциплін, конспекти лекцій, інтерактивні підручники, навчальні та методичні посібники, навчальні програми, методичні вказівки тощо); наукові матеріали (наукові фахові видання університету, матеріали конференцій, дисертації, автореферати дисертацій, звіти з НДР, науково-технічна документація); університетські періодичні видання, кваліфікаційні роботи здобувачів тощо.

З метою збільшення обсягу електронних ресурсів Бібліотеки Університету мають бути вивчені та вирішені два питання:

- питання розповсюдження авторського права на електронні версії видань;
- питання матеріально-технічного забезпечення для автоматизованого сканування.

4.2.3. Удосконалення програмного забезпечення АБІС та довідково-пошукового апарату Бібліотеки

Ефективність використання інформаційних ресурсів Бібліотеки та якість обслуговування в основному визначається забезпеченням якісного програмного забезпечення і тематичного пошуку в електронному каталозі.

Електронний каталог Бібліотеки використовується для пошуку літератури за предметними областями та для формування списку літератури до дисципліни.

Сьогодні у Бібліотеці Університету існує електронний каталог, але через окремі недоліки в лінгвістичному забезпеченні та складність пошуку у версії БД ЕК на сайті виникає ряд проблем пов'язаних із процесом пошуку літератури та її використанням.

У зв'язку з цим є потреба в удосконаленні програмного забезпечення АБІС, яке прискорить інформаційний пошук електронних ресурсів Бібліотеки, що у свою чергу вимагає вивчення досвіду використання бібліотечного програмного забезпечення в інших Бібліотеках України та світу.

4.2.4. Постійна робота щодо кількісного та якісного наповнення репозитарію та його популяризації серед працівників Університету

З метою збільшення звернень до контенту сайту Університету, що впливає на рейтинг університетів світу (зокрема Webometrics Ranking of World Universities), повинна систематично вестися робота щодо якісного та кількісного наповнення репозитарію. У зв'язку з цим працівники Бібліотеки мають організовувати і проводити різноманітні тренінги, семінари та інші інформаційні заходи щодо наповнення репозитарію. Крім того, мають бути переглянуті та проаналізовані усі наукові видання, у яких друкуються науково-педагогічні працівники Університету, з огляду на питання розповсюдження авторських прав на публікації, що розміщуються у репозитарії.

4.3. Моніторинг наукометричних показників діяльності Університету

Усі університети, що входять у ТОП-100 за основними міжнародними рейтингами, є дослідницькими. Це пояснюється тим, що найбільше балів для просування у популярних міжнародних рейтингах забезпечують результати наукової діяльності, які вимірюються багатьма наукометричними показниками. Показники публікаційної активності стали найважливішими критеріями в оцінці роботи університетів.

Для того, щоби постійно моніторити наукометричні показники діяльності Університету, в Бібліотеці має бути створений відділ, який буде співпрацювати з міжнародними рейтинговими агенціями, такими як QS, Times Higher Education та Шанхайський рейтинг (ARWU).

Для того, щоби володіти інформацією стосовно ключових наукометричних показників, за якими формуються рейтинги, працівники цього відділу мають постійно брати участь у семінарах та у вебінарах, що організовуються і проводяться рейтинговими агенціями. Тому всі працівники цього відділу мають володіти англійською мовою. З цього випливає, що для створення такого відділу Університет має забезпечити працівниками Бібліотеки умови для вивчення англійської мови.

Крім того, у функції Бібліотеки має входити моніторинг бібліометричних індикаторів публікаційної активності (кількість статей, цитування, імпакт-фактор журналів, бази індексації журналів) та корегування і підтримка профілів Університету та науково-педагогічних і наукових працівників у базах Web of Science та Scopus.

4.4. Впровадження нових інноваційних форм роботи з користувачами

Ознаки будь-якої інновації – новизна, зміни, результат. Бібліотека Університету має постійно розширювати свої межі впливу на читача, перетворюючись на культурно-освітній та інтелектуально-дозвільний центри, у стінах яких організовуються різноманітні заходи для різних категорій читачів.

Просування книги, читання – основний напрямок діяльності кожної бібліотеки. Сьогодні Бібліотека повинна вести активний пошук нестандартних форм просування книги та читання, вносячи до традиційної роботи нові ідеї; розробляти цікаві програми заходів, спрямованих на просування книги, залучення читачів та створення позитивного образу Бібліотеки.

4.5. Створення комфортного високотехнологічного простору з функціями коворкінгу

Простір сучасної бібліотеки – це багатофункціональне культурно-освітньо-комунікаційне середовище, що поєднує інфраструктуру для забезпечення доступу до знань та інформації, механізми для комунікації, навчання, творчості та дозвілля; контент та його носії; обладнання для створення та споживання контенту (мультимедійного, текстового, графічного), а також систему форматів роботи спеціалістів бібліотечної справи. Фактично це інформаційно-просторовий комплекс, який формує освітнє дозвілля сучасного читача.

Метою перетворення Бібліотеки Університету є створення затребуваного середовища освіти, дозвілля та комунікації.

Можливі стратегії облаштування бібліотечного простору:

- візуальний поділ простору за допомогою світла, меблів, покриттів для підлоги;

- створення трансформованого майданчика для певних режимів використання: комфортний читальний зал щоденного доступу, місце проведення локальних заходів, майданчик для міжнародних та всеукраїнських конференцій та форумів;

- створення максимально гнучкого простору самоорганізації читачів для подальшого виявлення найбільш затребуваних форматів;
- створення постійно діючого музейного/виставкового простору для розміщення творчих робіт кафедр університету.

Усі приміщення Бібліотеки Університету мають забезпечувати доступ до роботи людей з обмеженими функціональними можливостями.

4.6. Створення віртуального комунікаційного середовища для висловлення креативних думок і пропозицій

Комунікації здійснюються між Бібліотекою і Університетом, Бібліотекою і зовнішнім середовищем, між рівнями та підрозділами всередині Бібліотеки (вертикальні висхідні і низхідні, горизонтальні), між керівником і робочою групою, між окремими співробітниками всередині робочої групи.

В центрі середовища діяльності знаходиться людина, без неї не можуть здійснюватися комунікації та використання інформації. Для бібліотечно-інформаційного середовища Бібліотеки Університету – це в першу чергу користувач Бібліотеки (здобувач вищої освіти, науковець, викладач).

Але користувач повинен розглядатись як член визначеної цільової групи, як мешканець визначеної території, як фахівець, який використовує товар або продукт в своїй діяльності, як член сім'ї, як представник визначеного статусного класу тощо. Тому кожен з відділів Бібліотеки орієнтується на клієнта з різних боків. Відокремленість інформаційного та комунікаційного середовища дає можливість чітко визначити складові комунікацій, види інформації, можливості її фільтрації та інтерпретації. Але зрозуміло, що комунікації не можуть здійснюватися без інформаційної складової. Інформація формується, в першу чергу, для подальшого ефективного використання. Все це обумовило комплексний підхід до формування інформаційно-комунікаційного середовища Наукової бібліотеки Хмельницького національного університету.

Віртуальний освітній простір закладу вищої освіти – динамічна відкрита система освітніх середовищ, функціонування яких забезпечується цифровими технологіями та суб'єктами педагогічної взаємодії освітнього процесу і адміністрування установи, що діють в межах ЗВО та глобального простору віртуальних освітніх послуг з метою особистісного та професійного становлення майбутніх фахівців, наукової діяльності академічних спільнот та формування культурно-ціннісних орієнтирів суспільства.

Інформаційно-комунікаційне середовище Бібліотеки визначає комунікаційні зв'язки, час, місце, використання в наукових та освітніх процесах, інформаційні зв'язки, типи інформації, її кількість, джерела, способи формування, обробки, пошуку, передавання, одержання.

Діяльність Бібліотеки в сучасних умовах повинна базуватися на її здатності генерувати потоки інформації і знань протягом короткого часу через віртуальну мережу та створення технологій формування свідомості та мета технологій.

Важливою складовою для активізації генерування нових ідей та підходів в Університеті, окрім традиційних наукових та освітніх заходів, є створення креативного робочого середовища.

У зв'язку з цим пропонується в Університеті на базі Бібліотеки організувати комфортне навколишнє середовище, яке сприяло б реалізації

творчого потенціалу працівників Університету. Таким середовищем може слугувати віртуальний комунікаційний простір для висловлення креативних думок і пропозицій за різними напрямками діяльності Університету.

Організація такого простору в Бібліотеці Університеті, дасть можливість значній частині науково-педагогічних та наукових працівників вносити цінні пропозиції, які дозволять вирішити багато різних проблем, а також наштовхнути на інші ідеї, які реалізуються на рівні керівників і стосуються створення нових послуг, удосконалення існуючих чи вибору нових стратегій розвитку Університету.

Модераторами таких віртуальних комунікаційних просторів повинні бути працівники Бібліотеки, які разом із керівниками структурних підрозділів Університету мають організовувати дискусійні майданчики та інформувати усіх зацікавлених осіб про їх проведення.

4.7. Підготовка грантових проектів для залучення додаткового фінансування діяльності Бібліотеки

Бібліотеки сьогодні, як і багато інших державних і некомерційних організацій, стикаються з проблемою недостатнього бюджетного фінансування, що спонукає їх активно шукати інші, позабюджетні джерела надходження фінансування. Одним із перспективних напрямків в роботі бібліотек, що сприяє залученню позабюджетних коштів, є програмно-проектна діяльність. Вона дає додаткову фінансову підтримку для подальшого розвитку, відкриття нових перспектив, впровадження інноваційних форм роботи, поліпшення матеріально-технічної бази. Реалізація програм та проектів на сьогодні – це кращий спосіб заявити про себе, підвищити престиж Бібліотеки, підкреслити її роль і значимість в місцевому співтоваристві. Крім цього, мета кожного представленого на конкурс проекту – залучення додаткових фінансових ресурсів, отримання фінансової підтримки на реалізацію конкретної бібліотечної діяльності.

Проектна діяльність є одним із напрямів роботи Наукової бібліотеки університету. Домінанта інноваційної місії – забезпечення наукового та навчального процесів шляхом організації доступу до наукових і освітніх ресурсів, до світових знань для всіх категорій користувачів. У своїй діяльності фахівці Бібліотеки Університету, що займаються реалізацією проектів, керуються чинними законодавчими документами, рішеннями Міністерства культури та туризму, Міністерства освіти та науки України, регламентуючими документами університету, наказами та розпорядженнями директора бібліотеки.

Участь у проектній діяльності, уміння презентувати бібліотеку, бажання заявити про себе та свій заклад – мотивація до подальшої проектної діяльності.

Оволодіння принципами, функціями, технологіями проектного менеджменту є однією із заporук прискорення перетворень у бібліотеках, їх розвитку та інтеграції у світовий інформаційний простір.

Проектна діяльність Бібліотеки Університету – складова її наукової роботи, важливий інструмент модернізації Бібліотеки та професійного зростання бібліотекарів. Потрібно вміти використовувати нестандартний зміст і форму діяльності книгозбірні, нове бачення, нові засоби комунікації, нову лексику, внести ауру новизни та працювати у випереджувальному режимі.

Цікавими для бібліотечних працівників та її користувачів можуть бути проекти про Бібліотеку та власне бібліотекаря, які розкривають роль бібліотекаря, піднімають престиж Бібліотеки та бібліотечної професії, визнають її перспективну роль в інформаційному суспільстві.

Проектна діяльність Бібліотеки сприяє формуванню активних якостей особистості, розвитку творчого потенціалу, що відображають її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість, професійну самореалізацію і зумовлюють здатність задовольняти як особисті духовні потреби, так і потреби суспільства. Суттєвим елементом проекту є фінансові витрати без залучення додаткових інвесторів (спонсорів, меценатів) на виконання проекту, що передбачається у кошторисі Університету.

Організація проектної діяльності потребує від бібліотекаря створення умов для прояву у студентів інтересу до самоосвіти й використання отриманих знань на практиці.

Отже, бібліотекар має декілька ролей, які потрібно «прожити» в ході реалізації проекту:

- ентузіаст, який надихає і мотивує студентів на досягнення мети;
- спеціаліст, який має знання і вміння в декількох сферах;
- консультант, який організує доступ до інформаційних ресурсів;
- керівник, «людина, яка задає питання», організатор обговорення, координатор групового процесу;
- експерт, який аналізує результати виконання про'єкту.

Програма реалізації Стратегії розвитку
Наукової бібліотеки Хмельницького національного університету
на 2022 – 2026 роки

Назва операційної цілі	Заходи	Термін реалізації	Результати
Розширення спектру надання послуг	Бібліотечно-інформаційні послуги	2022-2026	Доступ до інформаційних ресурсів бібліотек світу, вітчизняних і зарубіжних електронних видань. Збільшення кількості оцифрованих бібліотечних фондів
	Інформаційно-консалтингові послуги	2023-2026	Збільшення надходжень Проведення тренінгів
	Послуги щодо оцифрування паперових інформаційних ресурсів із подальшим їх редагуванням	2023-2026	Збільшення кількості цифрових документів Збільшення надходжень Участь у грантових проектах зі збереження культурної (літературної) спадщини
	Послуги щодо додавання AR-технологій до паперових видань	2023-2026	Створення бібліотечного фонду видань з доповненою реальністю
	Послуги з організації культурно-просвітницьких та дозвіллевих заходів	2022-2026	Участь у грантових проектах Збільшення надходжень
Оптимізація форм організації бібліотечно-інформаційного забезпечення	Удосконалення системи постійного оновлення бібліотечного фонду	2022-2026	Актуалізація поповнення та інтенсивність оновлення ресурсної бази
	Збільшення обсягу електронних ресурсів	2022-2026	Забезпечення доступу до світових освітніх і наукових ресурсів
	Удосконалення програмного забезпечення АБІС	2023	Забезпечення єдиної системи авторизації в системах «Електронний університет» та «Електронна бібліотека»
		2023	Запровадження електронного читацького квитка
	Постійна робота щодо кількісного та якісного наповнення репозитарію та його популяризації серед працівників університету	2022-2026	Систематичне поповнення інституційного депозитарію
		2023	Вивчення особливостей авторських ліцензій при розміщенні в репозитарії
		2022-2026	Впровадження політик «Відкритої науки»
Моніторинг наукометричних показників діяльності Університету	Приєднання до Національної електронної науково-інформаційної системи «URIS»	2023	Підвищення видимості наукових робіт академічного персоналу ХНУ
	Постійна робота щодо просування наукових праць академічного персоналу ХНУ (зокрема репозитарію)	2022-2026	Вивчення можливостей використання інструментів бенчмаркетингу в діяльності Бібліотеки
		2023-2024	Запровадження інструментів бенчмаркетингу
Впровадження нових інноваційних форм роботи з користувачами	Розробка телеграм-бота	2023	Розширення аудиторії користувачів та налагодження зворотного зв'язку
	Розробка мобільного додатку бібліотеки	2024	

Створення комфортного високотехнологічного простору з функціями коворкінгу	Розробка концепції, облаштування приміщень	2023-2024	Створення тематичних залів Тематичних фондів Участь у грантових заявках/проектах
Створення віртуального комунікаційного середовища для висловлення креативних думок і пропозицій	Популяризація та поширення наукових досягнень академічної спільноти університету у світовому науковому середовищі	2022-2026	Формування інформаційної компетентності учасників освітнього процесу, сприяння у професійному, інтелектуальному і культурному їх збагаченні, розвиток бібліографічних та краєзнавчих баз даних, зростання ролі Наукової бібліотеки ХНУ у популяризації історії і сьогодення Університету
	Створення умов для самореалізації особистості відповідно до її здібностей та інтересів	2022-2026	Розширення мережі об'єднань здобувачів вищої освіти за інтересами, запровадження сучасних форм і методів просвітницької та виховної роботи, що сприятимуть усебічному розвитку їх здібностей
	Формування активної громадянської позиції, соціальної відповідальності, патріотизму та поваги до національної культури в учасників освітнього процесу	2022-2026	Проведення позанавчальних заходів з метою формування у здобувачів освіти поваги до національної культури та патріотичного виховання особистості
Підготовка грантових проектів для залучення додаткового фінансування діяльності Бібліотеки	Отримання грантового фінансування для розвитку матеріально-технічної бази Бібліотеки Університету	2023	Вивчення можливостей залучення коштів. Написання грантової заявки (щонайменше по 2 заявки щорічно)
	Набуття навичок підготовки грантових заявок	2022-2026	Проходження курсів підвищення кваліфікації, стажувань працівниками Бібліотеки